

www.mevzuattakip.com.tr

Vesayet, Mezar Yeri Devri İptali ve İade Sürecinde Hakkaniyet

Bu karar; vasilik (vesayet) kararı bulunan kişi üzerinden yapılan mezar yeri hibesinin/devrinin hukuken geçerli sayılmayarak iptal edilmesi nedeniyle mezar yeri talebinin reddi, ancak iade sürecindeki gecikme ve değer kaybının enflasyon dikkate alınarak giderilmesi ile mümkünse muadil mezar yeri teklif edilmesi yönünde tavsiyede bulunulmasını konu almaktadır.

T.C.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

(OMBUDSMANLIK)

SAYI: 2025/13270-S.25.18846

BAŞVURU NO: 2025/8889

KARAR TARİHİ: 20/10/2025

KISMEN TAVSİYE KISMEN RET KARARI

BAŞVURAN:

BAŞVURUYA KONU İDARE: BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI

BAŞVURUNUN KONUSU: Başvuranın, annesinin bulunduğu mezarlığın satışının iptali işlemine ilişkin mağduriyetinin giderilmesi talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ: 16.05.2025

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuran dilekçesinde kayıtlı olan hususlarda özetle; vefat tarihi 18.11.1988 olan dedesi in mezarının olduğu Ahmetpaşa Mezarlığı Ada Parseldeki mezar yerini bedelini tüm kardeşlerin ödemesine rağmen defin işlemlerini yapan dayısı üzerine aldığını, daha sonra mezar yerine izin alınarak annesi'un da 13.12.2021 tarihinde defnedildiğini, sonra dayısı ve yengesiyle mezar yerini alması konusunda görüşme yaptığını, olumlu karşıladıklarını, 16.12.2024 yılının pazartesi sabahında Bursa Büyükşehir belediyesine bağlı Mezarlıklar Şube Müdürlüğü'ne babası ile birlikte gittiğini, şef öncelikle yer sahibinin yeri belediyeye hibe etmesi daha sonra da belediyenin satışa çıkarması şeklinde usulleri olduğunu söylediğini, aynı gün içerisinde yengesi ile dayısının tekrardan resmi olarak yazılı dilekçe de onay verip (EK:1) de belirttiği evrakları imzalayarak önce Yıldırım ilçesindeki Bursa Büyükşehir Belediyesine evrak hibe işlemleri için teslim edildiğini daha sonra da mezarlık şube müdürlüğüne iletilindiğini, yerini onarmak gayesiyle yaptığı müracaat üzerine bu mezar yerinin tarafından 16.12.2024 tarihinde belediyeye hibe edildikten sonra Mezarlıklar Şube Müdürlüğünden aranarak ve İstanbul dan Bursa'ya gelerek gerekli işlemleri yaptığını, ilerleyen zamanlarda bilgisi dışında mezarlıklar şube müdürlüğü tarafından işlemin iptal edildiğini 21.01.2025 tarihinde evine tebligat gelmesiyle öğrendiğini, iptal işleminin'ın vasisinin olması sebebiyle satış yapılamayacağından, tarafına yazılı olarak hukuksal süreçler gösterilmeden sadece karşı tarafın dilekçesi üzerine alındığını, bu konuda hiçbir belgenin yazılı olarak tarafına ulaşmadığını, süreçler bittikten sonra bilgi verildiği, haksız süreçte daha da mağduriyete uğradığını, yaşanan sıkıntıların tümünün ve ailesi ile birlikte Bursa Mezarlıklar Şube Müdürlüğünden kaynaklandığını, ve ailesi kararlarından vazgeçerlerse veya işlemlerde vasi durumundan dolayı hata olduğu düşünülüyorsa bunu Bursa Büyükşehir Belediyesi ile çözmesi gerektiğini, bu durumdan kendisinin 3. Kişi olarak etkilenmemesi gerektiğini, 2024 Aralık ayında ilgili alan için ödemiş olduğu ücretin 45 bin Türk Lirası olduğunu, bu ücretin 2025 yılında 100 bin Türk Lirası olduğunun tarafına iletilindiğini, maddi zarara da uğradığını, sürecin başından süreç bitine kadar ve eşinin onayı ile birlikte başlayan Bursa Mezarlıklar Şube Müdürlüğündeki şef olan tarafından sistemsal hiçbir sıkıntı yok denmesine rağmen iptal işleminin yapıldığını, vasi işlemine rağmen işlem yapan mezarlıklar müdürlüğünün hatalı olduğunu, kısıtlılık durumundan haberinin olmadığını, Bursa Mezarlık Şube Müdürlüğündeki tarafından da sorun mahkeme tarafından çözülecek dindikten sonra mahkeme yoluna gidilmeyip kendilerince iptal kararı alındığını, bu süreçte kandırıldıklarını, işlemler için de İstanbul dan şahsi aracıyla Bursa'ya gelip giderken benzin + köprü + otoyol masraflarının olduğunu, idarenin yanlışlıkla oldu diyerek maddi zararının göz ardı etmemesi gerektiğini, ayrıca ücret iadesi tarafınıza yapılacak denmesine rağmen 06.02.2025 tarihinde Bursa Büyükşehir Belediyesine vermiş olduğu dilekçesi hala netice sağlanmadığını, gerekli bilginin de verilmediğini, kendisinin araştırma yaptığında ise belediye tarafından'den makbuz

istendiğini ve hala gönderilmediğinin söylendiğini, hem uğraş verip satın aldığı mezar yerinin önce kendisini uğraştırıp satın aldırıp sonra vasi durumunu öne sürerek elinden alındığını, hem de ücret iadesi yapılmadığını iddia ve ifade ederek yaşanan sıkıntıların tümünün dayısı ve ailesi ile birlikte Bursa Mezarlıklar Şube Müdürlüğünden kaynaklandığından ve ailesi kararlarından vazgeçerlerse veya işlemlerde vasi durumundan dolayı hata olduğu düşünülüyorsa 3. Kişi olan kendilerinin etkilemeden çözmesini, mezar yeri onarım belgesinin iptalinin geri çekilmesi ve iptal edilmesi durumunda ise 2024 yılı fiyat üzerinden istediği yerden yeni mezar yeri tahsis edilmesini, en olumsuz sonuçta bile rahmetli annesi’un mezar yerindeki haklarının yasal olarak korunmasını, mezar yeri taşınma ile mezar taşı değişikliğinde kendisi ve ailesinin bilgisi dışında işlemler yapılmamasını, 2024 yılında ödemiş olduğu ücretin yasal faizi ile geri ödenmesini talep etmektedir.

1.1. Kurumumuzca Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun ilgili hükümleri gereği 28.04.2025 tarih ve sayılı Gönderme Kararı tesis edilmiştir.

1.2. Başvuran 16.05.2025 tarihli yeni başvurusunda özet olarak; idare tarafından bir çözüm bulunmadığını belirterek, mezar yeri onarım belgesinin iptalinin geri çekilmesini, iptal edilmesi durumunda ise 2024 yılı fiyat üzerinden istediği yerden yeni mezar yeri tahsis edilmesini, iptal işlemiyle oluşan mağduriyetinin ve belirttiği maddi kayıplarının giderilmesi talebini yenilemiştir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Başvuru üzerine Kamu Denetçiliği Kurumumuzca, şikâyet başvurusunun çözüme kavuşturulması amacıyla 06.08.2025 tarihli, sayılı yazımız ile Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığından bilgi ve belge talep edilmiştir.

2.1. Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı 10.09.2025 tarih ve E..... sayılı cevabi yazısında özet olarak;

2.2. Mezar yeri bakım onarım belgesine konu Ahmetpaşa mezarlığı define kapalı ve %100 doluluk oranına ulaştığından yeni mezar yeri verilemediği, 2.3. İşlem iptal edildiğinden yatırılan ücretin iade edildiği, 06.02.2025 tarihli dilekçede yasal faiz talebi olmadığından değerlendirmeye alınmadığı,

2.4. dan dilekçe sonrası ve işlem tesis edilirken sağlık raporu istenmediği,

2.5.'ın vasilik kararını kızı.....'ın kuruma verdiği dilekçe sonrası öğrenildiği, Mezarlıklar Şube Müdürlüğümüzde nüfus kayıt sisteminden aile ve ikamet bilgileri dışında bir bilginin sorgulanamadığı,

2.6. İptal işlemi sonrası ücret iadesi için kimlik bilgileri ve iban numarası bulunan dilekçe alınması sonrasında Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığına yazı ile bildirildiği, 12.300 TL üzerindeki ücret iadelerinde encümen onayı gerektiğinden, onay sonrası iade işleminin gerçekleştirildiği,

2.7.'ın dilekçesi sonrası başvuran lehine işlem tesis edildiği,.....'ın itiraz dilekçesi sonrası işlemin iptal edildiği ve Medeni Kanunun ilgili maddeleri gereği başkaca bir işlem tesis edilmesine gerek kalmadığı,

2.8. İşlem tesis edilirken ve ücret iadesi için Başkanlık oluru alındığı, olurun yazı ekinde sunulduğu,

2.9. Şikâyetle konu işlem ile ilgili daha önce yargıya intikal etmiş benzer bir konunun bulunmadığı,

2.10. Vasi tayin edilen'ın dilekçesini teslim ettiğinde, dilekçeyi babasının yazacak durumda olmadığı, imzanın kesinlikle babasına ait olmadığı,'ın % 99 engelli ve yatar vaziyette yaşamını sürdürdüğünün özellikle belirtildiği, açıklamalarına yer verilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın;

3.1. "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74'ncü maddesinde; *"Vatandaşlar... kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir. ... Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir."*,

3.2. " Mülkiyet hakkı" başlıklı 35'nci maddesinde;

" Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.

3.3. "Temel hak ve hürriyetlerin korunması" başlıklı 40'nci maddesinde;

" Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir. (Ek fıkra: 3/10/2001-4709/16 md.) Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır. Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

4. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevi" başlıklı 5'nci maddesinde; *"Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir."*,

5. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun;

5.1. "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'nci maddesinde;

Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; hizmetlerini yapar veya yaptırır.

5.2. "Belediyenin giderleri" başlıklı 60'nci maddesinde;

Belediyenin giderleri şunlardır:

"g) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler."

5.3. "Belediye tasarrufundaki yerler" başlıklı 79'ncü maddesinde;

"Diğer kanunlarla getirilen hükümler saklı kalmak üzere, mezarlıklar ile belediye sınırları içinde bulunan ve sahihsiz arazi niteliğinde olan seyrangâh, harman yeri, koruluk, dinlenme yerleri, meydanlar, bataklık, çöp döküm sahaları, yıkılmış kale ve kulelerin arsaları ve enkazı ve benzeri yerler belediyenin tasarrufundadır.

Belediye tarafından deniz, akarsu ve gölden doldurma suretiyle kazanılan alanlar, Kıyı Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak kullanılmak şartıyla Maliye Bakanlığı tarafından belediyelerin, büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerinin tasarrufuna bırakılır."

6. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun;

6.1. "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7.nci maddesinde;

"Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

s) Mezarlık alanlarını tespit etmek, mezarlıklar tesis etmek, işletmek, işlettirmek, defin ile ilgili hizmetleri yürütmek,"

6.2. "Büyükşehir belediyesinin giderleri" başlıklı 24'ncü maddesinde;

“Büyükşehir belediyesinin giderleri şunlardır:

h) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler.”

6.3. Ek Madde 2- (Ek: 6/3/2007-5594/1 md.)

“Birleşme, katılma veya geçici 2 nci madde gereğince büyükşehir belediyesi sınırlarına giren belediyelerin yürütmekte olduğu su, kanalizasyon, katı atık, ulaşım, her çeşit yolcu ve yük terminalleri, toptancı halleri, mezbaha, mezarlık ve itfaiye hizmetlerine ilişkin olmak üzere bina, tesis, araç, gereç, taşınır ve taşınmaz malları ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik yatırım, alacak ve borçları büyükşehir belediyesine veya ilgili bağlı kuruluşuna devredilir.”

7. 3998 Sayılı Mezarlıkların Korunması Hakkında Kanunu’nun;

7.1. “Mülkiyet” başlıklı 1’nci maddesinde;

“ Devlet mezarlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü yönetimindeki tarihi mezarlıklar ile şehitlikler ve cemaatlara ait özel statüsü bulunan mezarlıklar hariç, umumi mezarlıkların mülkiyeti belediye bulunan yerlerde belediyelere, köylerde köy tüzelkişiliklerine aittir. Bu yerler satılamaz ve kazandırıcı zamanaşımı zilyedliği yolu ile iktisap edilemez.”

7.2. “ Korunma” başlıklı 2’nci maddesinde;

“ Mezarlıklar ve şehitlikler ile mezarlar bozulamaz, tahrip edilemez ve kirletilemez. Bu yerler imar mevzuatı ile veya başka herhangi bir şekilde park, bahçe, meydan, otopark, çocuk parkı, yeşil alan gibi sahalar olarak ayrılamaz ve asli gayesi dışında hiç bir amaç için kullanılamaz. Yol geçme zorunluluğu bulunduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca kabul edilen mezarlıklar veya bölümleri bu hükmün dışındadır. 7.3. “ İnşa, Bakım ve Onarım “ başlıklı 3’ncü maddesinde;

“ Belediyeler ile köy muhtarlıkları, mezarlıkların etrafını duvarla çevirmek, ağaçlandırıp çiçeklendirmek ve gerekli her türlü bakım ve onarımı yaparak korumak zorundadırlar.”

8. 1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu’nun;

“Mezarlıklar ve ölülerin defni ”başlıklı,

8.1. 211’nci maddesinde; *“Mezarlık ittihaz olunan yerlerden başka yerlere ölü defni memnudur. Fevkalade hallerde ve sıhhi mahzur mevcut olmadığı takdirde Cumhurbaşkanı kararıyle muayyen ve malüm mezarlıklar haricinde ölü defnine müsaade edilir.”*

8.2. 214'ncü maddesinde;” *Fenni şartları ve vasıfları haiz olmayan ve sıhhi mahzurları görülen mevcut mezarlıklar hali üzerine terk olunarak yeni mezarlıklar ihdas ve tesis edilir.”*

9. 3402 Sayılı Kadastro Kanunu’nun;

9.1. “ Kamu malları” başlıklı 16’ncı maddesinde;

“ Kamunun ortak kullanılmasına veya bir kamu hizmetinin görülmesine ayrılan yerlerle Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan sahipsiz yerlerden:

A) Kamu hizmetinde kullanılan, bütçelerinden ayrılan ödenek veya yardımlarla yapılan resmi bina ve tesisler, (Hükümet, belediye, karakol, okul binaları, köy odası, hastane veya diğer sağlık tesisleri, kütüphane, kitaplık, namazgah, cami genel mezarlık, çeşme, kuyular, yunak ile kapanmış olan yollar, meydanlar, pazar yerleri, parklar ve bahçeler ve boşluklar ve benzeri hizmet malları) kayıt, belge veya özel kanunlarına veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine göre Hazine, kamu kurum ve kuruluşları, il, belediye köy veya mahalli idare birlikleri tüzelkişiliği, adlarına tespit olunur.”

10. 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun;

10. 1.”Ücrete tabi işler” başlıklı 97’nci maddesinde;

“ (Değişik: 4/12/1985 – 3239/125 md.)Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet (...) [39] için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye’ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir.”

11. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu’nun;

11.1. “Kamu vesayeti “ başlıklı 397’nci maddesinde;

“Kamu vesayeti, vesayet makamı ve denetim makamından oluşan vesayet daireleri tarafından yürütülür. Vesayet makamı, sulh hukuk mahkemesi; denetim makamı, asliye hukuk mahkemesidir.

11.2. “ Vasi ve kayyım “ başlıklı 403’ncü maddesinde;

“Vasi, vesayet altındaki küçüğün veya kısıtlının kişiliği ve malvarlığı ile ilgili bütün menfaatlerini korumak ve hukukî işlemlerde onu temsil etmekle yükümlüdür. Kayyım, belirli işleri görmek veya malvarlığını yönetmek için atanır. Bu Kanunun vasi hakkındaki hükümleri, aksi belirtilmiş olmadıkça kayyım hakkında da uygulanır.”

11.3. “Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı “başlıklı 405’ncü maddesinde;

“Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle işlerini göremeyen veya korunması ve bakımı için kendisine sürekli yardım gereken ya da başkalarının güvenliğini tehlikeye sokan her ergin kısıtlanır.”

11. 4.” İstek üzerine “ başlıklı 408’ncü maddesinde;

“Yaşlılığı, engelliliği, deneyimsizliği veya ağır hastalığı sebebiyle işlerini gerektiği gibi yönetemediğini ispat eden her ergin kısıtlanmasını isteyebilir.”

12. 1868 Belediye Mezarlıkları Nizamnamesi’nin;

12.1. “Mezarlar” başlıklı 22’nci maddesinde;

“Üçüncü sınıf mezarlardaki cesetlerin kemik ve bakiyesi toprağın tabiatına göre sıhhiye memurlarının verecekleri raporlara istinat etmek ve beş seneden az olmamak üzere belediye meclisince tespit edilecek bir müddet geçtikten sonra sureti mahsusada hazırlanan umumi bir mahalle nakiliye defnolunarak boş kalan mezara sıra geldiği zaman yeniden cenaze gömülebilir .”

12. 2.” Mezarların tanzim, teçhiz ve tezyini” başlıklı 24’ncü maddesinde;

“Mezarlık dahilinde mezar sahipleri tarafından yapılacak lahit, duvar parmaklık, taştan ve saireden tezyinat ve tesisat ve her türlü inşaat belediyenin müsaade ve kontrol altında cereyan edecek ve belediyece verilecek müsaade haricinde inşaat menedilecektir.”

12.3. “Gömme” başlıklı 27’nci maddesinde;

“Ölülerin yıkattırılması, kefenlenmesi, mezarlığa kadar nakli ve gömülmesi Belediye Kanununun 15 inci maddesinin 5 inci fıkrası mucibince belediyeye aittir. Bu hususta lazım gelen tesisat belediyelerce vücade getirilecektir.”

13. 27467 Sayılı Mezarlık Yerlerinin İnşası İle Cenaze Nakil Ve Defin İşlemleri Hakkında Yönetmelik’in

13.1. “Mezarlıkların mülkiyeti” başlıklı 8’nci maddesinde;

“(1) Umumî mezarlıkların mülkiyeti belediye bulunan yerlerde belediyelere, köylerde ise köy tüzel kişiliklerine aittir. Bu yerler satılamaz ve kazandırıcı zamanaşımı zilyetliği yolu ile iktisap edilemez.

(2) Mezarlıklar ve şehitlikler ile mezarlar bozulamaz, tahrip edilemez ve kirletilemez. Bu yerler imar mevzuatı ile veya başka herhangi bir şekilde park, bahçe, meydan, otopark, çocuk parkı, yeşil alan gibi sahalar olarak ayrılamaz ve asli gayesi dışında hiçbir amaç için kullanılamaz. Yol geçme zorunluluğu bulunduğu İçişleri Bakanlığınca

kabul edilen mezarlıklar veya bölümleri bu hükmün dışındadır. Mezarlık vasfı taşımayan mevcut mezarlıklar da mezarlık dışında başka hiç bir amaç için kullanılamaz.

(3) (Değişik:RG-3/4/2012-28253) Belediye tarafından mezar sahiplerine; bedel karşılığı alınan mezarların kullanım hakkının satın alan kişiye ait olduğunu, kullanım tahsisini varislerine devredilebileceğini ve bu mezar yerine yapılacak mükerrer defin ancak varislerinin uygun göreceği kişilere ait olabileceğini belirtir, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-4'teki belge verilir. Mezar Yeri Kullanım Tahsis Belgesi verilirken başvuru sahiplerinin beyanı esas alınır ve işlemlerin tamamlanması sürecinde başvuru sahiplerinden nüfus kayıt örneği, nüfus cüzdanı sureti veya kimlik bilgilerine ilişkin başkaca bir belge talep edilmez. Belediyeler vermiş oldukları mezar yeri kullanım tahsis belgeleriyle ilgili bilgileri elektronik ortamda kayıt altında tutmakla yükümlüdürler. Cenazenin defin işlemleri sırasında daha önce mezar yeri kullanım tahsis belgesi almış olan cenaze yakınlarından bu belgeyi belediyeye yeniden ibraz etmeleri istenmez. Bu durumda cenaze yakınlarının mezar yeri kullanım tahsisi belgesinde belirtilen T.C. kimlik numarasını beyan etmeleri yeterlidir. Mezar sahipleri sahip oldukları arazi sınırları haricinde merdiven, basamak veya bunlara benzer şeyler yapamazlar. Belediye tarafından uygun görülmesi halinde mezarlıkta çeşme veya hayrat yaptırmak isteyen kişiler taleplerini, T.C. kimlik numaraları ve iletişim bilgilerini beyan ettikleri bir dilekçe ile ilgili belediyeye bildirebilirler. Bu başvuru dilekçesi dışında başvuru sahiplerinden kimlik bilgilerine ilişkin ayrıca bir belge istenmez.”

14. Bursa Büyükşehir Belediyesi Mezarlıklar Şube Müdürlüğü Yönetmeliği'nin

14.1. “Müdürün Yetki, Görev ve Sorumlulukları” başlıklı 8'nci maddesinde;

“1.Kanun,tüzük ve yönetmeliklerle Belediyeye verilmiş görevlerden, yetkisi içinde olanların yapılmasını sağlar.

.....

4. Belediye hudutları içerisindeki cenazelerin (sorumluluk alanı dışından getirilip de müdürlük sorumluluğundaki mezarlıklara defin yapılacak cenazeler dahil) defnedilebilmesi için gerekli tedbirleri alır ve takip eder, cenaze arabaları ve gerekli levazımatın alınmasını temin eder, bu hususta stratejiler ve projeler üreterek Daire Başkanına teklifte bulunur.

5. 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu gereğince Belediye mezarlıklarına cenazelerin defin edilmesi, mezar nakli için mezardan çıkarılması ve diğer bir mezar veya mezarlığa tekrar gömülmesi işlerini, belirtilen hususlara ve yasalara uygun şekilde yürütülmesini sağlar.”

6. Aile Mezarlığı edinmek isteyen vatandaşlara Mezar Yeri Tahsis belgesi verilmesini sağlar.”

14.2. “Mezar Yeri Tahsis Belgesi “başlıklı 22’nci maddesinde;

“Aile Mezarlığı olarak ayrılan ve gerekli parselasyon işlemi yapılmış mezarların talebi halinde Mezar Yeri Tahsis Belgesi düzenlenir. Mezar yeri tahsis belgesi verilmesi ve verilecek mezarların sayısını belirlemeye Büyükşehir Belediyesi Encümeni yetkilidir.

....

Adına Mezar Yeri Tahsis Belgesi düzenlenen gerçek ve tüzel kişiler, söz konusu mezar yerleriyle ilgili sorunlar karşısında belediyeye karşı sorumludurlar.

Adına Mezar Yeri Tahsis Belgesi düzenlenen kişiler sağken Miras Hukuku’na göre 1. Derece Akrabasına devredebilir.

Hükümleri yer almaktadır.

IV. KAMU DENETÇİSİ Av. Dr. FATMA BENLİ YALÇIN’IN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

15. Kamu Denetçisi tarafından dosya kapsamında yapılan değerlendirme neticesinde, başvuru konusuna ilişkin “ Kısmen Tavsiye Kısmen Ret Karar Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

16. Başvuran özet olarak, 18.11.1988 tarihinde Ahmetpaşa Mezarlığına dedesinin defnedildiğini, mezar yerini, ücretini kardeşlerin ödemesine rağmen defin işlemlerini yapan dayısı ’ın üzerine aldığını, daha sonra mezar yerine izin alınarak annesi ’un da 13.12.2021 tarihinde defnedildiğini, sonra dayısı ve yengesiyle mezar yerini alması konusunda görüştüğünde olumlu karşıladıklarını, 16.12.2024 yılının pazartesi sabahında Bursa Büyükşehir belediyesine bağlı Mezarlıklar Şube Müdürlüğü’ne babası ile birlikte gittiğini, Mezarlık Müdürlüğü şefinin, öncelikle yer sahibinin yeri belediyeye hibe etmesi daha sonra da belediyenin satışa çıkarması şeklinde usulleri olduğunu söylediğini, aynı gün içerisinde yengesi ile dayısı tarafından tekrardan resmi olarak yazılı dilekçe de onay verilip evrakları imzalayarak önce Yıldırım ilçesindeki Bursa Büyükşehir Belediyesine evrak hibe işlemleri için teslim edildiğini, yerini onarmak gayesiyle yaptığı müracaat üzerine bu mezar yerinin tarafından 16.12.2024 tarihinde belediyeye hibe edildikten sonra Mezarlıklar Şube Müdürlüğünden aranmasıyla İstanbul’dan Bursa’ya gelerek gerekli işlemleri yaptığını, ilerleyen zamanlarda mezarlıklar şube müdürlüğü tarafından’a vasi tayini

sebebiyle işlemin iptal edildiğini 21.01.2025 tarihinde evine tebligat gelmesiyle öğrendiğini, iptal işleminin karşı tarafın dilekçesi üzerine alındığını, yaşanan sıkıntıların tümünün ve ailesi ile birlikte Bursa Mezarlıklar Şube Müdürlüğünden kaynaklandığını, 2024 Aralık ayında ilgili alan için ödemiş olduğu ücretin katlanarak arttığını, maddi zarara da uğradığını, işlemler için de İstanbul'dan şahsi aracıyla Bursa'ya gelip giderken benzin + köprü + otoyol masraflarının olduğunu, gerekli bilgi verilmeyerek ücret iadesinin çok geç yapıldığını iddia ve ifade ederek yaşanan sıkıntıların tümünün dayısı ve ailesi ile birlikte Bursa Mezarlıklar Şube Müdürlüğünden kaynaklandığından ve ailesi kararlarından vazgeçerlerse veya işlemlerde vasi durumundan dolayı hata olduğu düşünülüyorsa 3. Kişi olan kendilerinin etkilemeden çözmesini, mezar yeri onarım belgesinin iptalinin geri çekilmesi ve iptal edilmesi durumunda ise 2024 yılı fiyat üzerinden istediği yerden yeni mezar yeri tahsis edilmesini, en olumsuz sonuçta bile rahmetli annesi'un mezar yerindeki haklarının yasal olarak korunmasını, mezar yeri taşınma ile mezar değişikliğinde kendisi ve ailesinin bilgisi dışında işlemler yapılmamasını, 2024 yılında ödemiş olduğu ücretin yasal faizi ile geri ödenmesini talep etmiştir.

16.1. İlgili Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığının cevabı incelendiğinde özetle; Ahmetpaşa Mezarlığında mezar yeriyle ilgili tarafından 16.12.2024 tarihinde "satın aldığı mezar yerinin üzerine olan onarım belgesinin iptal edilerek, arzu eden diğer varislere ücreti karşılığında satış yapılması hususunda" belediyeye dilekçe ile başvurduğu, mezar yeri belediyeye hibe edildikten sonra Mezarlıklar Şube Müdürlüğünce Sayılı Başkanlık oluru gereğince başvuran adına 19.12.2024 tarihli mezar yeri onarım belgesinin düzenlendiği, 20.12.2024 tarihinde 45.000TL bedelini makbuz karşılığında mezar yeri ücreti ödendiği, tarafından hibe işleminin yapıldığı tarihte Mahkeme tarafından 'ın kızı 'ın vasi tayin edildiği, idareye Bursa 8. Sulh Hukuk Mahkemesinin 07.02.2024 tarihli / E. / K. Sayılı Mahkeme kararını 31.12.2024 tarihinde sunarak hibe işlemin iptalini talep ettiği, vasi tayin edilen'ın dilekçesini teslim ettiğinde, dilekçeyi babasının yazacak durumda olmadığı, imzanın kesinlikle babasına ait olmadığı,'ın % 99 engelli ve yatar vaziyette yaşamını sürdürdüğüünün özellikle belirtildiğinin ifade edildiği buna istinaden idare tarafından mezar yeri devir işleminin iptal edildiği anlaşılmaktadır. Nitekim işlem tarihinden öncesinde vasi kararı olması nedeniyle idarenin iptal işleminde hukuka aykırılık bulunmamaktadır. Hibe işlemi gerçekleştirilen'ın % 99 engelli ve yatar vaziyette yaşamını sürdürdüğüünden kendi yeğeninin haberdar olmama ihtimali çok mümkün olmadığından, başvuranın "..... ve ailesi kararlarından vazgeçerlerse veya işlemlerde vasi durumundan dolayı hata olduğu düşünülüyorsa 3. Kişi olan kendilerinin etkilemeden çözmesini, mezar yeri onarım belgesinin iptalinin geri çekilmesi" talebi hukuken geçerli değildir. Zira yatalak olduğu ifade edilen ve dilekçe verilme tarihinde vasisi bulunan bir kişiye ait usule uygun bir hibe işlemi gerçekleşmediğinden, başvuranın ilgi yeri hukuken satın alamayacağı açıktır.

16.2. Konu ile ilgili olarak, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığının Kurumumuz tarafından istenen bilgibelge isteme yazısına istinaden gönderdiği cevabi yazı ve eklerinde, mezar yeri bakım onarım belgesine konu Ahmetpaşa mezarlığı define kapalı ve %100 doluluk oranına ulaştığından yeni mezar yeri verilemediği,'ın vasilik kararının kızı'ın kuruma verdiği dilekçe sonrası öğrenildiğini, Mezarlıklar Şube Müdürlüğümüzde nüfus kayıt sisteminden aile ve ikamet bilgileri dışında bir bilginin sorgulanamadığı anlaşılmıştır.

16.3. Mezar yeri devir işlemi idare iptal edildiğinden yatırılan ücretin iade edildiği, 06.02.2025 tarihli dilekçede yasal faiz talebi olmadığından değerlendirmeye alınmadığı, iptal işlemi sonrası ücret iadesi için kimlik bilgileri ve iban numarası bulunan dilekçe alınması sonrasında Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığına yazı ile bildirilerek, 12.300 TL üzerindeki ücret iadelerinde encümen onayı gerektiğinden, onay sonrası iade işleminin gerçekleştirildiği,'ın dilekçesi sonrası lehine işlem tesis edildiği, ın itiraz dilekçesi sonrası işlemin iptal edildiği ve medeni kanunun ilgili maddeleri gereği başkaca bir işlem tesis edilmesine gerek kalmadığı, ifade edilmiştir.

17. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun14'ncü maddesinde mezarlık hizmetleri belediyenin görevleri arasında sayıldığı, 79'ncü maddede mezarlıkların belediyelerin tasarrufunda olduğu, 3998 Sayılı Mezarlıkların Korunması Hakkında Kanununda umumi mezarlıkların mülkiyeti belediye bulunan yerlerde belediyelere, köylerde köy tüzelkişiliklerine ait olduğu, Belediyelerin uygun bir bedel karşılığında mülkiyeti kendilerinde kalmak üzere mevzuat doğrultusunda mezarlıkların kullanım hakkını şahıslara devredebileceği, mezar yerlerinin kullanım hakkıyla ilgili devirlere ilişkin herhangi bir şekil şartı bulunmadığı, mezarlıkların mülkiyeti belediyede olduğundan defnedilenler için belirlenen kıstaslar doğrultusunda kullanım belgesi mahiyetinde olduğu, idare tarafından mezar onarım belgesi düzenleyebileceği anlaşılmaktadır.

18. 27467 Sayılı Mezarlık Yerlerinin İnşası İle Cenaze Nakil Ve Defin İşlemleri Hakkında Yönetmelik'in 8'nci maddesinde; "... (3) (Değişik: RG-3/4/2012-28253) Belediye tarafından mezar sahiplerine; bedel karşılığı alınan mezarların kullanım hakkının satın alan kişiye ait olduğunu, kullanım tahsisini varislerine devredilebileceğini ve bu mezar yerine yapılacak mükerrer defin ancak varislerinin uygun göreceği kişilere ait olabileceğini belirtir, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-4'teki belge verilir. Mezar Yeri Kullanım Tahsis Belgesi verilirken başvuru sahiplerinin beyanı esas alınır ve işlemlerin tamamlanması sürecinde başvuru sahiplerinden nüfus kayıt örneği, nüfus cüzdanı sureti veya kimlik bilgilerine ilişkin başkaca bir belge talep edilmez. Belediyeler vermiş oldukları mezar yeri kullanım tahsis belgeleriyle ilgili bilgileri elektronik ortamda kayıt altında tutmakla yükümlüdürler. Cenazenin defin işlemleri sırasında daha önce mezar yeri kullanım tahsis belgesi almış olan cenaze yakınlarından bu belgeyi belediyeye yeniden ibraz etmeleri istenmez. Bu durumda

cenaze yakınlarının mezar yeri kullanım tahsisi belgesinde belirtilen T.C. kimlik numarasını beyan etmeleri yeterlidir. Mezar sahipleri sahip oldukları arazi sınırları haricinde merdiven, basamak veya bunlara benzer şeyler yapamazlar. Belediye tarafından uygun görülmesi halinde mezarlıkta çeşme veya hayrat yaptırmak isteyen kişiler taleplerini, T.C. kimlik numaraları ve iletişim bilgilerini beyan ettikleri bir dilekçe ile ilgili belediyeye bildirebilirler. Bu başvuru dilekçesi dışında başvuru sahiplerinden kimlik bilgilerine ilişkin ayrıca bir belge istenmez.” kuralı yer almaktadır.

19. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu’nun;

19.1. “Kamu vesayeti “ başlıklı 397’nci maddesinde; 405’ncü maddesinde; “Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle işlerini göremeyen veya korunması ve bakımı için kendisine sürekli yardım gereken ya da başkalarının güvenliğini tehlikeye sokan her ergin kısıtlanır”, 403’ncü maddesinde; “Vasi, vesayet altındaki küçüğün veya kısıtlının kişiliği ve malvarlığı ile ilgili bütün menfaatlerini korumak ve hukukî işlemlerde onu temsil etmekle yükümlüdür. “hükmü yer almaktadır.

20. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın; 35’nci maddesinde;” Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. “ 40’nci maddesinde;“ Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/16 md.) Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır. Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır.” maddeleri gereğince mülkiyet ve temel hak ve hürriyetleri güvence altına alınmış, kişinin resmi görevliler tarafından vaki haksız işlemlerin tazmin edileceği hükmü yer almaktadır.

21. Doktrinde ve yargı kararlarında idarenin kusursuz işlemlerinden dolayı zarar doğması halinde bu zararların karşılanarak, kusursuz sorumluluk ilkesine göre, uğranılan zararın karşılanması yoluna gidilmesi, bu ilke gereğince, İdare, kamu menfaati / kamusal yarar düşüncesiyle başladığı bir faaliyeti neticesinde birtakım kişilere zarar verir ise, mevcut zararın oluşmasında İdare kusursuz olsa dahi bu zararın yine İdarece giderilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

22. Anayasa Mahkemesinin E.2015/4812, K.2015/4812 07.02.2018 tarihli kararında;

“...Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) istikrarlı olarak, kamu makamlarınca yapılacak geri ödemelerin gecikmesini faiz ödemeleriyle ilişkilendirmektedir. Mahkemenin çeşitli kararlarında makul olmayan bir gecikme gibi nedenlerle tazminatın değer kaybettiği durumlarda bu tazminatın yeterliliğinin azalacağı belirtilmiştir (Angelov/Bulgaristan, B. No: 44076/98, 22/4/2004, § 39; Almeida Garrett, Mascarenhas Falcão ve diğerleri, B. No: 29813/96-30229/96, § 54). Nitekim böyle başvurularda

AİHM, esas itibarıyla kamu makamlarının geçen süre nedeniyle ödenmesi gereken tutardaki değer kayıplarını telafi etmek için gecikme faizi ödeyip ödemediğini dikkate almaktadır. Kısacası AİHM, mülkiyet hakkı kapsamında faiz ödemesini, esasen devletin borçlu olduğu tutar ile alacaklı tarafından nihai olarak alınan tutar arasındaki enflasyon nedeniyle oluşan değer kayıplarını giderme yükümlülüğüyle ilişkilendirmektedir (Akkuş/Türkiye, B. No: 19263/92, 9/7/1997, § 29). AİHM'in Eko-Elda Avee/Yunanistan (B. No: 10162/02, 9/3/2006, §§ 23-31) kararında; haksız olarak tahsil edilen verginin 5 yıl 5 ay sonra faizsiz olarak iade edilmesinin belli bir meblağdan yararlanma hakkı uzun süre engellenen başvuruçunun mali durumunda önemli bir zarara yol açması nedeniyle ölçülü görülmemiş ve mülkiyet hakkının ihlaline karar verilmiştir.

Baş/Türkiye (B. No: 49548/99, 24/6/2008, §§ 58-64) kararında ise tazminatın faiz ödenmemesi nedeniyle değer kaybına ilişkin şikâyetler incelenmiştir. Başvuruya konu olayda idare mahkemesince başvuruçunun 15/9/2003 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere dul aylığına hak kazandığı kabul edilmiştir. AİHM öncelikle idare mahkemesinin kararının talep edilebilir bir alacak oluşturduğu ve bu nedenle başvuruçunun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında mülkiyet oluşturan bir hakkının mevcut olduğunu belirtmiştir. Mahkeme ayrıca bu hakkın başvuruçuya Emekli Sandığına başvurduğu tarihten itibaren geçerli olacak şekilde, geriye dönük olarak tanındığını vurgulamıştır. Bununla birlikte AİHM, başvuruçuya salt bu hakkın tanınmış olmasının başvuruçunun mağdur sıfatını ortadan kaldırmadığını kabul etmiştir. AİHM'e göre mağdur sıfatının ortadan kalkabilmesi için ileri sürülen ihlalin hem zamanında hem de mağdurun bu hakkı kullanamadığı süre göz önüne alınarak telafi yoluna gidilmesi gerekmektedir. AİHM bu çerçevede, idare mahkemesinin yaklaşık iki yüz aya yayılan Nisan 1987-Aralık 2003 tarihleri arasındaki dönemdeki dul aylıklarına ilişkin oluşan zararı dikkate almadığını tespit etmiştir. AİHM söz konusu dönem için başvuruçunun banka hesabına yatırılan paranın ise aynı dönemdeki enflasyon oranları karşısında uğradığı maddi kaybın sonuçlarını gidermeye yetmediğini belirtmiştir. AİHM, geçen sürenin yalnızca devlete yarar sağladığını ve ilgili dönemde Türkiye'de paranın hızla değer kaybettiğini göz önünde bulundurarak başvuruçunun mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

.....Somut olayda başvuruçuya 1998 ile 2005 yılları arası açıkta geçirdiği sürede alamadığı 1/3 oranındaki birikmiş maaş farkları iade edilmekle birlikte kendisine bir faiz ödemesi yapılmamıştır. Hâlbuki Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre başvuruçunun açığa alındığı 1998 yılı Temmuz ayındaki 100 TL'nin ödemenin yapıldığı 2010 yılı Ocak ayındaki karşılığı 1.286 TL olup aradan geçen 11 yıl 6 aylık sürede gerçekleşen enflasyon oranı yaklaşık %1.186 civarındır. Bunun yanında başvuruçunun emekliye ayrıldığı 2005 yılı Mayıs ayındaki 100 TL'nin ödemenin yapıldığı 2010 yılı Ocak ayındaki karşılığı da 149,17 TL olup aradan geçen 4 yıl 9 aylık sürede gerçekleşen enflasyon oranı yaklaşık %49 civarındır.

Bu durumda açığa alınmakla birlikte sonradan görevine iade edilen başvurucuya söz konusu maaş kesintisinin ödenmesi gerektiği kamu makamlarınca saptanmış bir olgudur. Bu maaş tutarlarının başvurucunun statüsü gereği ödendiği ve onun mülkiyet hakkı kapsamında olduğu ise kuşkusuzdur. Sonuç olarak söz konusu idari ve yargısal sürece bir bütün olarak bakıldığında ceza soruşturması nedeniyle açığa alınan kamu görevlisi başvurucunun mülkiyet hakkı kapsamındaki maaşından yapılan kesintilerin yaklaşık 5 ile 11 yıl arasında değişen sürelerde kendisine iade edilebildiği, haklı bir gerekçesi ortaya konulamayan bu gecikmenin de belirtilen sürelerin uzunluğu dikkate alındığında makul görülemeyeceği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan Danıştay'ın aynı konuya ilişkin bazı kararlarında da konusu para olan borçlarda, alacaklının bu paradan mahrum kaldığı süre içinde uğrayacağı kayıpların, başka bir anlatımla bu paranın kullanılamamasından dolayı yoksun kalınan kazancın karşılığı olarak faiz ödenmesi gerektiği belirtilmiştir. Danıştay bu kararlarında, sonuç olarak açığa alınan bir kamu görevlisinden yapılan maaş kesintilerinin faiziyle birlikte iade edilmesi gerektiğini belirtmiştir (bkz. §§ 23, 24). Dolayısıyla somut olay bağlamında derece mahkemelerinin başvurucuya faiz ödenmemesine ilişkin olarak yukarıdaki içtihattan farklılaşan yorumu, sonuç olarak başvurucunun alacağının enflasyon karşısında önemli ölçüde değer kaybına uğratılarak ödenmesine yol açmaktadır.

Sonuç olarak başvurucunun maaşından kesintilerin yapıldığı tarihlerden ödemenin yapıldığı tarihe kadar geçen süredeki enflasyon oranları dikkate alındığında mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilen söz konusu alacakların enflasyon oranları karşısında önemli ölçüde değer kaybına uğratılarak ödendiği anlaşılmaktadır. Buna karşın başvurucuya herhangi bir faiz ödemesi ise yapılmamış, faiz ödenmesi yönündeki başvurucunun talebi de idari ve yargısal makamlarca reddedilmiştir. Söz konusu değer kaybının oranı gözetildiğinde müdahaleyle başvurucuya şahsi olarak aşırı ve olağan dışı bir külfet yüklendiği, bu sebeple söz konusu müdahalenin kamunun yararı ile başvurucunun mülkiyet hakkının korunması arasında kurulması gereken adil dengeyi başvuru aleyhine bozduğu kanaatine varılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir....."değerlendirmesi yapılarak mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

23. İdarenin sorumluluğuna ilişkin Danıştay kararları incelendiğinde;

23.1. Danıştay 10. Dairesinin 18.04.2024 tarihli ve E: İ...../..... K:... sayılı ilamının gerekçesinde; "...Kural olarak idare, yürüttüğü hizmetin doğrudan sonucu olan ve idari faaliyet ile nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlüdür. İdarenin hukuki sorumluluğu sadece kusur esasına, hizmet kusuru teorisine dayanmamakta, idare kusur koşulu aranmadan da objektif (kusursuz) sorumluluk ilkesi uyarınca sorumlu

sayılabilmektedir. Kusursuz sorumluluk, kamu hizmetinin görülmesi sırasında kişilerin uğradıkları özel ve olağan dışı zararların idarece tazmini esasına dayanmakta olup; kusur sorumluluğuna oranla ikincil derecede bir sorumluluk türüdür. Başka bir anlatımla idare, yürüttüğü hizmetin doğrudan sonucu olan, idari faaliyet ile nedensellik bağı kurulabilen, özel ve olağan dışı zararları kusursuz sorumluluk ilkesi gereği tazminle yükümlüdür.....” değerlendirmesi yapılmıştır.

23.2. Danıştay 6. Dairesinin 14.10.2024 tarihli ve E: sayılı ilamının gerekçesinde;

“.....İdare kural olarak, yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar, idare hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

Kusursuz sorumluluk, kamu hizmetinin görülmesi sırasında kişilerin uğradıkları özel ve olağan dışı zararların idarece tazmini esasına dayanmakta olup; kusur sorumluluğuna oranla ikincil derecede bir sorumluluk türüdür. Başka bir anlatımla idare, yürüttüğü hizmetin doğrudan sonucu olan, idari faaliyet ile nedensellik bağı kurulabilen, özel ve olağan dışı zararları kusursuz sorumluluk ilkesi gereği tazminle yükümlüdür.

Kusursuz sorumluluk sebeplerinden olan “kamu külfetleri karşısında eşitlik” ya da diğer adıyla “fedakârlığın denkleştirilmesi” ilkesi, nimetlerinden tüm toplum tarafından yararlanılan idarenin eylem ve işlemlerinden doğan külfetlerin, sadece belli kişi veya kişilerin üstünde kalması durumunda, bu kişi veya kişilerin uğradığı zararların, kusuru olmasa dahi idarece, tazminini öngörmektedir. Risk sorumluluğundan farklı olarak burada, kazalardan kaynaklanmayan, diğer bir deyişle arızı nitelikte olmayan, önceden öngörülebilen zararların tazmini söz konusudur. İdari faaliyetin doğal sonucu olan bu zarar, etki alanı bakımından sınırlı, özel ve olağan dışı nitelik arz etmektedir.

Uyuşmazlıkta, idarenin kamu yararı amacıyla planlama yaptığı ve bu plana göre eylemde bulunduğu anlaşılmakta olup, kamu hizmeti yürütürken idarelerin hizmet kusuru bulunmasa bile kusursuz sorumluluğu doğabilir. Kusursuz sorumluluktan doğan külfete kamu hizmetinden yararlananların tümünün katlanması gerektiği, bu külfetin bir veya birkaç kişi üzerinde bırakılamayacağı açık olup, kamu hizmetini yerine getiren idarenin kusursuz sorumluluğundan doğan zararı tazmin etmesi gerekmektedir.....” değerlendirmesi yapılmıştır.

24. Yukarıdan bu yana yapılan tüm açıklamalar, şikâyetçinin iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; 27467 Sayılı Mezarlık Yerlerinin İnşası İle Cenaze Nakil Ve Defin İşlemleri Hakkında Yönetmelik’in 8. Maddesinde, belediye tarafından mezar sahiplerine; bedel karşılığı alınan mezarların kullanım hakkının satın alan kişiye ait olduğunu, kullanım tahsisini varislerine devredilebileceğini ve bu mezar yerine yapılacak mükerrer definin ancak

varislerinin uygun göreceği kişilere ait olabileceğini, Mezar Yeri Kullanım Tahsis Belgesi verilirken başvuru sahiplerinin beyanının esas alınacağı ve işlemlerin tamamlanması sürecinde başvuru sahiplerinden nüfus kayıt örneği, nüfus cüzdanı sureti veya kimlik bilgilerine ilişkin başkaca bir belge talep edilmeyeceği hususunun açıklandığı anlaşılmıştır. Nitekim işlem tarihinden öncesinde vasi kararı olması nedeniyle idarenin iptal işleminde hukuka aykırılık bulunmadığı, adına hibe işlemi gerçekleştirilen'ın vasisi tarafından dilekçeyi babasının yazacak durumda olmadığı, imzanın kesinlikle babasına ait olmadığı,'ın % 99 engelli ve yatar vaziyette yaşamını sürdürdüğünün özellikle belirtildiği dikkate alındığında, yatalak olduğu ve dilekçesi öncesi vasisi bulunan bir kişiye ait usule uygun bir hibe işlemi gerçekleşmediğinden, başvuranın ilgi yeri hukuken satın alamayacağı açıktır.

25. 14.01.2025 tarihinde/.... no.lu mezar yeri onarım belgesinin iptal edildiği; idarenin 14.01.2025 tarihli yazısında “ödediğiniz 45.000 TL'nin tarafınıza iade edilmesi için şahsınıza ait iban numarasının da bulunduğu dilekçe ile Bursa Büyükşehir Belediyesi Başkanlığımıza başvurmanız gerekmektedir.” ifadesiyle, yazının başvurana tebliğ edildiği, 06.02.2025 tarihinde başvuranın “fazlaya ilişkin tüm yasal haklarım saklı olmak şartıyla ivedilikle ücretin iadesini talep ediyorum” diyerek iban bilgisiyle iade için dilekçe verdiği, 20.03.2025 tarihinde tekrar dilekçesi konusunda işlem yapılması hususunda iban bilgisi bildirilerek başvuru yapıldığı, 29.04.2025 tarihinde, 26.03.2025 tarihli/.... Sayılı Bursa Büyükşehir Belediyesi Encümen Kararına istinaden iade işleminin ilk başvurudan yaklaşık 3 ay sonra 29.04.2025 tarihinde gerçekleştiği, bedelin faizsiz olarak iade edilmesinin belli bir meblağdan yararlanma hakkı engellenen başvuranın mali durumunda zarara yol açması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği, tesis edilen işlemin kamu yararı ile başvurucunun mülkiyet hakkının korunması arasında kurulması gereken adil dengeyi başvuru aleyhine bozduğu, iade süresinin enflasyon oranı dikkate alındığında makul görülemeyeceği, idarenin; Ahmetpaşa Mezarlığının define kapalı olduğu ve %100 doluluk oranına ulaştığından yeni mezar yeri verilemediği açıklaması karşısında başvuranın da mutabık olduğu başka mezarlıktan yer verilebileceği, idarenin bilgi belge talebine verilen cevap ekinde sunulan kurum içi yazışmalardan, başvuran tarafından iban bilgisi verildikten sonra ödendiği tarihe kadar olan faiz bedeli noktasında idare tarafından değerlendirme yapılması gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

26. İyi yönetim ilkelerine, 28.03.2013 tarih ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6'ncı maddesinde yer verilmiştir. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirmeler neticesinde; başvuranın ödediği bedelin 14.01.2025 tarihinde işlemin iptal edilmesinin üzerinden uzun süre geçtikten sonra 29.04.2025 tarihinde iade işleminin gerçekleştiği,

mağduriyet oluşturan iadede gecikmenin önlenmesi, ayrıca mezar yeri hibe edenin yaşı göz önüne alındığında devir işleminde her ne kadar şekil şartı öngörülmemişse de bu tür aksaklıkları önleyecek tedbirlerin alınması gerektiği, idarenin Anayasada güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklerin korunması, mülkiyet hakkına uygun davranması ve ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını belirtme yükümlülüğüne uygun davranmadığı, idarenin doğru bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmediği tespit edilmiştir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

27. 14.06.2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 21'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvurunun Kurumumuz tarafından reddedilmesi hâlinde, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli ret kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır. 21'inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca ise, tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır. Buna göre, ilgili idarelerin eylem ve işlemlerine karşı dava açma süresinden (varsa) arta kalan sürede görevli-yetkili yargı mercilerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle; **BAŞVURUNUN KISMEN KABULÜNE KISMEN REDDİNE,**

Başvuranın mezar yeri hibe iptali işlemi vasilik kararına ilişkin mahkeme kararı uyarınca yapıldığından ve Ahmetpaşa Mezarlığı'ndan yer talebinin mezarlığın %100 doluluk oranına ulaşması nedeniyle define kapalı durumda olduğundan dolayı başvuranın mezar yeri talebinin **REDDİNE,**

Ahmetpaşa Mezarlığı'nın dolu olması sebebiyle başvuranla mutabık kalınması halinde muadil başka mezar yeri verilmesi, mümkün olmaması durumunda mezar yeri için ödenen bedelin faizsiz olarak iade edilmesinin başvuranın mali durumunda zarara yol açması nedeniyle IBAN numarası bildirildikten sonra iade edilene kadar olan sürede enflasyon oranı dikkate alınarak başvuru konusu uyuşmazlığın giderilmesi hususunda **BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 20'nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, ilgili idare tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **BAŞVURANA ve BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA** tebliğine, Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Mehmet AKARCA

Kamu Başdenetçisi

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: etin Emeç Bulvari Hürriyet Cad. No: 2/12 ankaya ANKARA